

Què significa votar al juny

Les grans inquietuds de la gent jove sobre el clima, l'ocupació, els drets propis i la IA exigeixen solucions per sobre dels Estats.

Ariadna Trillas

Sis de cada 10 lleis aprovades a Espanya deriven de les receptes de la Unió Europea (UE), un invent únic al món que es podria resumir així: 27 països trien viatjar al mateix vaixell per un oceà global, molt esbravat, entre reptes ambientals, tecnològics, democràtics, militars i financers.

57%

Percentatge de lleis aprovades a Espanya que s'han receptat i cuinat en les institucions europees

Els prop de 450 milions de persones que viuen a Europa són representats per diverses vies a vaixell. Per simplificar, el Consell Europeu, amb els caps d'Estat i de Govern, dissenya l'estratègia del joc. La Comissió Europea treu la pilota. Els ministres de cada país la fan avançar o retrocedir, entre algunes travetes en nom de l'interès nacional, i la centren. El Parlament Europeu, que representa els interessos de la ciutadania, decideix (o no) marcar gol. L'Eurocambra -l'única institució multinacional del planeta escollida directament a les urnes-, ja no és simplement la capsa de ressonància de l'afició. El poder i la influència que té han anat a més. Té veu i vot sobre els jugadors, sobre els diners del club, sobre l'ambició de cada partit. I acostuma a tirar per elevació.

Partit tria grup

Entre el 6 i el 9 de juny, toquen urnes. Els euroescons es renoven cada cinc anys. Per primera vegada, a Brussel·les i Estrasburg no se n'elegiran de britànics, ja que han saltat del vaixell europeu. Els reajustaments demogràfics afegits al Brexit situen la xifra en unes eleccions de 720 representants, 61 d'Espanya.

Quan es vota per un partit, es vota per una formació *de casa*. Després, els diputats i diputades s'ajunten amb d'altres de la família ideològica amb què se sentin més còmodes.

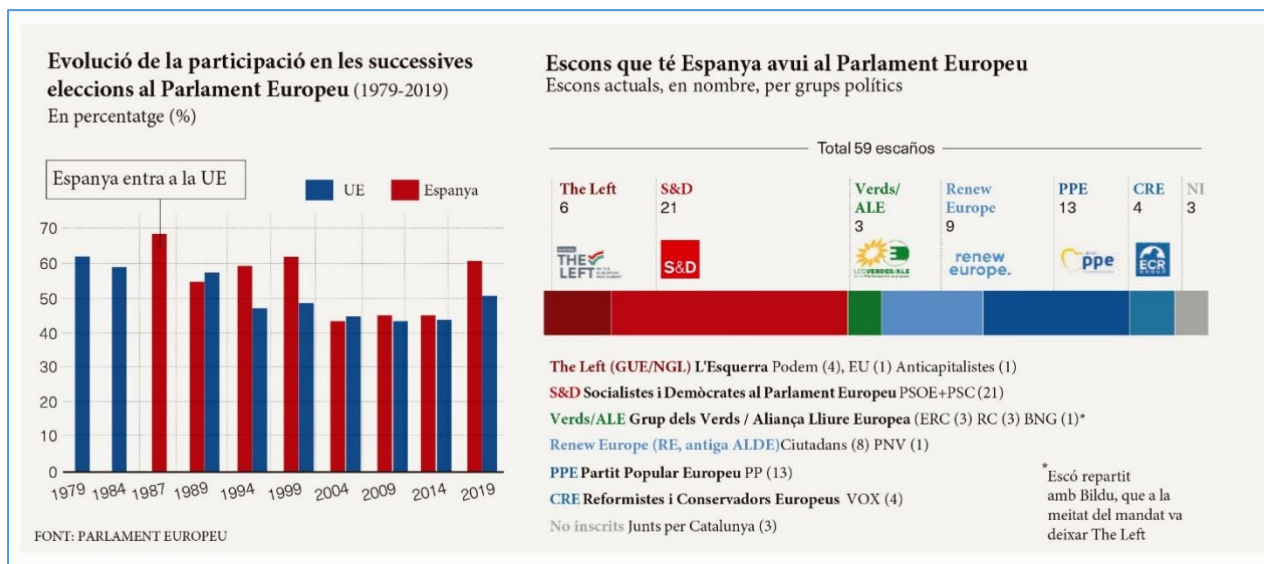
A banda del grup dels No inscrits -format per integrants que o bé no se senten a gust amb cap grup, o bé hi tenen l'entrada barrada pels companys potencials-, ara hi ha set famílies ideològiques. Les dues principals s'aglutinen entorn del Partit Popular Europeu (PPE), el primer en nombre escons, amb 176, i l'Aliança Progressista de Socialistes i Demòcrates (S&D-PSE), amb 144. Al primer hi ha el PP i al segon, el PSOE. Però, a diferència dels plats que es llancen pel cap a Espanya, a Europa sovint han fet tàndem. "Malgrat les diferències ideològiques, tradicionalment ha funcionat una gran-coalició. La visió d'una major integració europea és comuna. S'arriba a acords de política exterior i de qüestions pressupostàries i monetàries", explica Raquel García, analista europea del Real Instituto Elcano.

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternativas Económicas*,

De fet, l'experiment comunitari obliga els europarlamentaris a les lleialtats creuades: des de la seva ideologia defensen l'interès comú europeu o bé l'interès nacional? Aquesta tensió entre "la cosa nacional" versus "la cosa europea" s'ha estudiat en abundància. I la conclusió és aclaparadora. En el 90% dels vots emesos pels grups europeus, formats per partits de diversos països, tots els del grup han votat en bloc.

90%
Proporció de vots emesos per grups europeus, amb partits de països diferents, en què els grups van votar en bloc.

Sempre hi ha excepcions mediàtiques. Com per exemple la pressió dels liberals des d'Alemanya, primer fabricant de cotxes del vell continent, per flexibilitzar el veto europeu als vehicles que no siguin de zero emissions a partir del 2035, amb la basa de permetre els que funcionin amb combustibles sintètics. O les decisions sobre austeritat i retallades durant la Gran Recessió, que van obrir una profunda ferida entre els països del Nord i del Sud. En l'evolució de l'Eurobaròmetre s'observa com a Espanya, país europeista, la imatge de la UE es va anar desinflant a partir del 2008. La reacció a la pandèmia va canviar aquest menyspreu cap a la UE. "Les decisions sanitàries i econòmiques per aquesta darrera crisi s'han traduït en un increment de la confiança cap a les institucions europees, però s'ha acompanyat d'un desconeixement enorme de la Unió. Les eleccions europees es fan en clau nacional. Més que d'intents de llistes transnacionals, interessaria que els partits parlessin més de temes europeus i transmetessin com afecten la gent. Val a dir que en les generals del 2023 va cridar l'atenció que els seus programes dediquessin més espai a les qüestions europees. Es nota el seu interès estratègic. Una altra cosa és que s'instrumentalitzin", apunta l'analista europea.

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternatives Econòmiques*,

Entre clixés, cooperar

En realitat, és un doble matx. Per poder jugar fora, primer es juga dins: no és una cosa fàcil posar d'acord 27 països amb una visió estratègica comuna que coexisteix amb cultures, circumstàncies i interessos contradictoris. D'alguna manera, malgrat l'abús de clixés nacionals i sobre l'*euroburocràcia*, i també malgrat la desfilada de personatges ganduls, malèvols, malgastadors o *lobbistes* que ofereix, la sèrie *Parliament* posa Europa i el seu Parlament davant d'un mirall deformat; deformat, però mirall: se'n riu una estona de si mateixa mentre, amb l'ajuda de la fontaneria fina de l'alt funcionariat que en forma part, es posa a cooperar.

**Fins ara, populars,
socialdemòcrates i liberals
han impulsat junts una
major integració europea**

Fins ara, la gran coalició ha marcat el pas del Parlament. A les eleccions del 2019, les darreres que es van celebrar, la suma del PPE i l'S&D va perdre la majoria, però moltes decisions s'han anat pactant "a tres" amb els també europeistes liberals, ara anomenats Renew Europe (RE): és la súper

gran coalició. "Les enquestes apunten que aquesta majoria es pot mantenir el 2024, però no se sap amb quin marge, ja que es preveu un increment de partits que suposen un gir més cap a la dreta i més euroescèptics, a falta de saber, encara, què faran partits el Fidesz de l'hongarès Viktor Orbán, que avui se situa al No inscrits", afegeix García.

Gir conservador

Segons l'anàlisi de votacions recopilades per VoteWatch, la informal súper gran coalició no significa que, des del 2019, les famílies del centre i l'esquerra i els verds no hagin votat de vegades sense els populars en assumptes socials, llibertats civils o d'igualtat de gènere. Ni que els populars no hagin sumat amb liberals, conservadors i ultres en agricultura, pesca o comerç internacional.

Però, segons el resultat del juny, les principals dinàmiques parlamentàries que es decanten al pacte pel centre podrien canviar. A la dreta dels populars s'han creat dues famílies: per una banda, els Conservadors i Reformistes Europeus (CRE), on hi ha Vox, i també els Germans d'Itàlia de Giorgia Meloni, el seu darrer fitxatge (el francès Reconquesta, d'Éric Zemmour), els Demòcrates Suecs i l'ultraconservador *euroescèptic* polonès PiS, derrotat en les últimes eleccions generals de Polònia. Per l'altra, Identitat i Democràcia (ID), amb Marine Le Pen com a cap visible i de la mà, entre d'altres, de la Lliga italiana i l'holandès Partit de la Llibertat de Geert Wilders.

"L'extrema dreta del segle XX era antidemòcrata. Instaurava dictadures. La nova se sent com a peix a l'aigua fent el joc democràtic. Allò que rebutja és la democràcia liberal, la separació de poders, la protecció de les minories, la immigració, el replegament nacionalista. Però després, Le Pen adopta un discurs que pretén passar per feminista, i Meloni, atlantista, s'ha integrat bé entre els dirigents europeus", apunta Daniel Cetra, investigador Ramón y Cajal en Ciència Política a la Universitat de Barcelona (UB). No són grups homogenis. Le Pen, malgrat el seu rebuig a la invasió russa d'Ucraïna, s'ha vanat

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternativas Económicas*,

de simpaties cap a Vladímir Putin. Meloni dona suport sense fissures al poble ucraïnès. La música d'Alternativa per a Alemanya, que vol sortir de la UE, i la dels neonazis grecs d'Albada Daurada sona diferent.

A l'esquerra del grup socialdemòcrata es mantenen la família dels Verds amb l'Aliança Lliure Europea (ALE) -amalgama d'ecologistes, progressistes i sobiranistes sense estat- i L'Esquerra, on hi ha representades Unides Podem, l'esquerra anticapitalista i Esquerra Unida (IU).

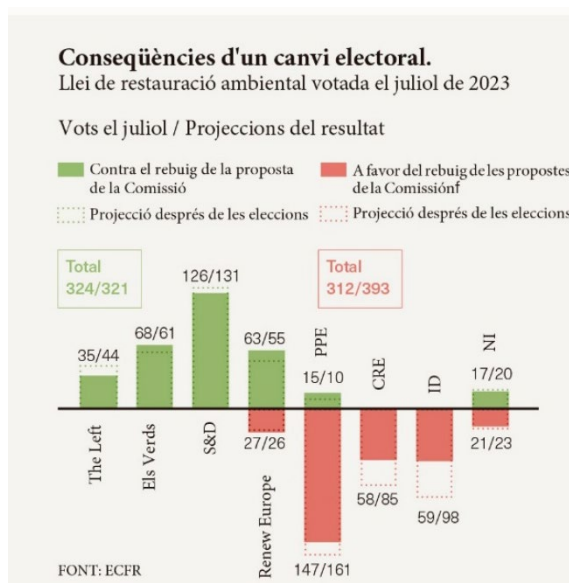
Repartiment flexible

A la cambra impera certa flexibilitat. Els partits polítics poden presentar-se junts als comicis i després dividir-se en grups parlamentaris europeus diferents. Per exemple, l'actual dirigent polític de Sumar i ministre de Cultura, Ernest Urtasun, era als Verds, mentre Unides Podem integra L'Esquerra (The Left). A les eleccions del 2019, la catalana Esquerra Republicana (ERC), EH Bildu i el bloc gallec BNG s'hi van presentar en aliança, i els dos darrers van pactar repartir-se el tercer escó que van obtenir plegats. Així, Fernando Barrena (EH Bildu) va formar part de L'Esquerra mentre va ser eurodiputat, durant la primera meitat del mandat, i Ana Miranda, del BNG, en va agafar el relleu el 2022, però als Verds, juntament amb Esquerra.

Per tots dos costats, i de manera més recent per l'ala dreta, el Parlament es fragmenta. "Europa és un mirall d'un fenomen internacional, el de la fragmentació i la polarització, que respon a les mancances de les democràcies liberals", diu Cetra. Aquest expert en Ciència Política veu en l'energia i en la política climàtica nuclis de debat en què s'estructuren clarament dos blocs: l'euroescèptic, menys ambientalista, i l'europeista, una mica més verd.

Llei de restauració

Si hi ha una votació de la legislatura actual que pot servir d'exemple dels efectes de la fragmentació de la gran coalició, que és precisament, el que va passar el mes de juliol passat al Parlament Europeu és la Llei de restauració natural. Aquesta norma, considerada essencial per fer avançar l'Europa verda, obliga a regenerar una part de les àrees terrestres i marines el 2030, com a primer pas d'un pla més ambiciós. Segons l'Agència Europea del Medi Ambient, el 81% dels hàbitats i el 63% de les espècies protegides de la UE es troben en un estat preocupant.

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternatives Econòmiques*,